

Drie verhalen afkomstig van de To Lalaki.

DOOR

F. TREFFERS.

I.

Waarom de karbouw een paar tanden mist.

Op zekeren dag ontmoette een man, die juist een boschhaan gevangen had, een groote slang. De slang wilde den man niet doorlaten en daagde hem uit om te vechten, opdat zij weten zouden, wie de meester van het bosch was. De man was echter bang voor de slang en verzoon een list. Hij gaf voor nog niet gegeten te hebben en wilde dit nu eerst doen. De slang vond het goed, doch wilde ook wat hebben. Dit was juist de bedoeling van den man, die zijn haan aan de slang gaf. Toen deze echter gegeten had, viel zij in slaap. Nu sneed de man vlug twee gevorkte boomtakken af en stak deze voor en achter de verdikking van het lichaam der slang, waar de haan zat, in den grond. Toen maakte hij de slang wakker, die nu echter vóór- noch achteruit kon, zoodat de man haar gemakkelijk kon afmaken.

Een karbouw, die het voorgevallene gezien had, begon zoo luid te lachen om de list van den man, dat zijn kaak tegen een boomtak stootte, waardoor een paar tanden uitvielen, die hij nu nog altijd missen moet.

II.

Wie zou er nu met een aap willen trouwen!

Eene oude vrouw woonde alleen in een hutje in haar maïsveld. Op zekeren dag kwam een groote aap binnen, die zeide bij haar te willen inwonen. De vrouw, die weinig op het bezoek gesteld was, doch tevens bang was voor den

aap, wees hem erop, dat zij zoo weinig maïs had, bij lange niet genoeg voor hen tweeën. „Wees maar niet bang,” zei de aap „ik zal wel zorgen, dat er niets te kort komt.” De aap bleef geruimen tijd bij de oude vrouw wonen, en hoeveel maïs hij ook van den akker haalde, nooit was er gebrek en telkens groeide er weer nieuwe maïs op het veld.

Op zekeren dag zei de aap: „Ik zou willen trouwen”. „Dan moet je maar weer het bosch in gaan”, zeide de oude vrouw, die hem niet goed begreep. „Neen” zeide de aap, „ik wil met eene vrouw uit deze streek trouwen.” De oude vrouw moest er om lachen: „Wie zou er nu met een aap willen trouwen!” Doch de aap bleef op zijn stuk staan en ten einde raad ging de oude vrouw naar den radja en maakte het plan van den aap bekend. „Wie zou er nu met een aap willen trouwen!” zeide de radja. Op aandringen van den aap maakte hij echter diens verlangen bekend, doch alle meisjes zeiden: „Wie zou er nu met een aap willen trouwen!” Ten laatste zeide de radja: „Ik heb zeven dochters, vraag maar wie er met den aap wil trouwen”. De zes oudsten zeiden: „Wie zou er nu met een aap willen trouwen”. Doch de zevende, die erg met ichthyosis behebt was, zeide: „Het is goed, ik ben zoo leelijk, dat toch geen enkele man mij hebben wil, ik zal wel met den aap trouwen.”

Zoo werd dan besloten, dat de jongste dochter van den radja met den aap zou trouwen, en naar behooren werd dan ook voor het jonge paar een klamboe opgehangen. Des avonds legde de aap zich echter onmidellijk te slapen neer. De jonge vrouw was hierover zeer bedroefd, doch de aap zeide: „Wacht maar tot morgen,” waarop ook zij in slaap viel. Den volgenden morgen vroeg stond de aap op en daalde de trap af om te gaan baden in de rivier. Nu viel echter zijn apenhuid af, en keerde hij terug als een schoone jonge man, die sierlijk gekleed was en vele gouden sieraden droeg. Toen hij weer in huis bij zijn schoonvader kwam, kon hij zich haast niet bewegen, zoo dicht drongen nu

de andere dochters van den radja tegen hem aan, waarop hij zeide: „Nu willen zij wel met den aap trouwen!”

Het hierboven gegeven verhaal No. II is zeer verbreid in Indonesië. In Bare'e-tekst is het te vinden op blz. 45-50 van het „Leesboek in de Bare'e-taal”, uitgave van 1909 (Landsdrukkerij, Batavia). Eene vertaling is te vinden in Deel LII van dit Tijdschrift, bl. 225 — 232; op de laatstgenoemde bladzijde vindt men ook eene opgave van de parallellen die van dit verhaal reeds zijn bekend geworden. (N. ADRIANI).

III.

Waarom zoovele To Lalaki met ichthyosis behebt zijn.

Een zeker hoofd had een jonge en zeer schoone dochter. Zij was zoo schoon, dat haar ouders niet wilden, dat zij door mannen gezien zou worden, daar zij nog zoo jong was. Zij werd dan ook streng bewaakt en mocht slechts ééns per jaar in de rivier gaan baden en dan nog met sterk geleide en onder vele voorzorgen tegen bespieders.

Eens op een dag, dat het weer tijd was om te gaan baden, zag zij in het water een djeroeq drijven, welke zij greep en onder het baden opat. Na eenige maanden zag men, dat zij zwanger was. Iedereen stond hierover verwonderd en hare ouders vroegen aan de bewaaksters wat er voorgevallen was. Dezen verklaarden echter allen, dat er niets gebeurd was. Toen zij de laatste maal was gaan baden, had zij een djeroeq gegeten, doch er was niemand in de buurt geweest. En van die djeroeq zou het toch niet gekomen zijn! Daar de ouders er ook niets van begrepen, besloten zij maar af te wachten en haar nog strenger te doen bewaken.

Toen de dag van hare bevalling gekomen was, beviel zij van een jongen krokodil. Eerst wilde men het dier dooden, doch de moeder verzette zich er tegen en de krokodil werd

als kind in huis opgenomen. Hij werd groot en bleef bij de menschen in huis, doch eenmaal oud geworden, werd hij ziek en stierf.

Men durfde den krokodil niet in de rivier werpen, men was trouwens langzamerhand ook te zeer aan hem gehecht geraakt om hem zoo maar weg te gooien in de rivier. Men besloot toen hem maar in het huis op te hangen achter de stookplaats, waar hij geheel uitdroogde.

Langen tijd daarna, toen het hoofd en zijn dochter al overleden waren, kwam iemand uit eene andere streek in het huis wonen. De krokodil achter de stookplaats hinderde hem. Er was niets meer van over dan een geheel verschrompeld vel. De man nam het weg en wilde het naar buiten brengen, naar de rivier. Doch onderweg viel de huid geheel uit elkaar. De beide grootste stukken werden het aandeel van de slang en de hagedis, de rest echter viel in kleine stukjes uiteen, welke door den wind overal verspreid werden. Ze liggen nu nog overal op den weg en wie op zoo'n stukje trapt, krijgt stellig schubziekte (ichthyosis).

KENDARI, Juni 1912.

TIJDSCHRIFT
VOOR
INDISCHE
TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE

UITGEGEVEN DOOR HET
BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN
EN WETENSCHAPPEN.

ONDER REDACTIE

VAN

Dr. Ph. S. VAN RONKEL.

DEEL LV

BATAVIA.
ALBRECHT & Co.

'S HAGE.
M. NIJHOFF.

1913.